

לודמיר

מקושרים לצדיק מאז ועד היום

להפצת משנתו ותורתו הבהירה של הרה"ק רבי שלמה מקארלין זי"ע סיפורים ותולדותיו, ותולדות זרעו אחריו

| גליון 207 |

פרשת חיי שרה תשפ"ה

שבוע של חיים

מתורתו של רבינו ותלמידיו הק'

פרשת חיי-שרה

וה' ברך את אברהם בכל (כד, א). בגמרא (ב"ב טז:) מאי בכל? רבי שמעון בן יוחאי אומר אבן טובה היתה תלויה בצוארו של אברהם אבינו שכל חולה הרואה אותו מיד מתרפא. פעם נתארח הגה"ק רבי שלמה קארלינער אצל הגה"ק הרב בעל התניא, והשכים בבוקר לנסוע לדרכו, ונסעו אתו איזה חסידים ללוותו והיו אצלם קודם התפילה עדיין, ורצו לעמוד באיזה אכסניא בדרך להתפלל שמה, והר"ש מקארלין רמז להם שיסעו הלאה. בשעה שמונה בבוקר באו לאיזה אכסניא, והר"י שלמה מקארלין רמז להם שוב שלא יעמדו, אבל הם חששו שיעבור זמן תפילה ולא שמעו לו. ויהי כאשר ירדו מהעגלה ונכנסו להאכסניא, מצאו את בנו יחידו של בעל הבית גוסס לי"ע, ובעל הבית ואשתו ספוגים בבכי. ומובן שבאכסניא כזו אי אפשר להתפלל. אז אמר להם הרש"ק, הלא רמזתי לכם שחשכו הלאה ולא שמעתם, אך כיון שבאנו פה אי אפשר לחזור. וביקש להראות לו חדר הגוסס, ונכנס אליו וישב אצלו, ופקד על הגוסס שיסתכל בעיניו. והגוסס לא פנה אליו, עד שאמר לו בפעם השלישית גזרתי עליך שתביט בעיני, הפך הגוסס עיניו כלפי עיני הצדיק. וישב אצלו ככה לערך רבע שעה, ותיכף ומיד נשתנו פני הגוסס לטובה וחדל הגסיסה ונתאדמו פניו. וכשראה בעל הבית את זאת, הבין שיש לו עסק עם איש אלקי, ונתמלא שמחה, והכין עבורם תיכף טיי, והתפללו. ואחר התפילה נכנס שוב הצדיק אצל החולה וצויה עליו להסתכל בעיניו, והחולה הבריא לגמרי.

למחרת בבוקר נסעו משם, ובן בעל הבית הלך ברגליו ללוותם. וכשישבו בתוך העגלה אמר לו הצדיק, אתם חושבים שזה מופת? זה לא מופת, כי בגמרא אמרו אבן טובה היתה תלויה בצוארו של אברהם אבינו שכל חולה הרואה אותו מיד מתרפא, ומקצת מהאבן טובה הזאת ישנה בעיני, ועל כן נתרפא הגוסס.

(זכיות יוסף)

ויושם לפניו לאכול ויאמר לא אכל עד אם דברתי דברי וגו' (כד, לג). "ויושם" - שהיו נותנים סם בקערה. "ויאמר לא אוכל עד אם דברתי דברי" - היינו דברי קדושה לברך ברכת נטילת ידים והמוציא, ובתוך כך החזיר המלאך הקערה לבתואל כידוע.

(הרה"ק רבי משה מקוברין זצוק"ל - אמרות משה)

קדושת הקדוש

אמרים מובחרים, יקרים ומאירים, מתוך הספר 'קדושת הקדוש' הנמצא בשלבי עריכה

תחבולות היצר

סיפר רבי שלמה מקארלין המעשה מאחד שפגע בהיצר הרע וראהו דל וחלוש כח, ושאלו אתה הוא היצר הרע שכובש את כל העולם ובמה כחך גדול. אמר לו, יש לי שני ציימלאך [-מושכות], מי שמחזיק בעבדות אני נותן לו רוממות ובוזה הוא שלי, ומי שהוא געפאלען [-בנפילת רוח] אני מפילו בעצבות.

שאלו זה שפגש, ואני? אמר לו: בשבילך איני צריך למאומה, כי אתה בעצמך רודף אחרי. ואמר רבי אשר סטאלינער זי"ע: של מרה שחורה גרוע יותר.

(כתבי ר"מ מידנר השלם)

עיטורי קדוש

מאמרים קדושים מחסידים אות ד), מביא סיום למאמר הזה, בביאור נאה מדוע בעל המרה שחורה גרוע יותר, וזה לשונו: וסיים הלעכוויטשער או הקארלינער, "שבעצבות יותר גרוע מהראשון, כי ברוממות אמר על כל פנים הוא מחזיק בעבדות, ויכול להיות שמאור שבה יחזירהו למוטב, מה שאין כן בעצבות", ע"כ.

רודף אחר יצור

רבינו מסיים ואומר, שהיצר הרע ענה לאותו אדם שעבורו אינו צריך מאומה כי הוא בעצמו רודף אחריו. ביאור הדבר, כי אדם שהוא מגושם ושקוע בתאוותיו, הוא בעצמו רודף אחר יצרו הרע, ומעצמו נוטה לרע. ורק מי שזיכך את עצמו, אצלו, נטייתו לרע הוא מחמת פיתוי היצר.

בדומה לכך מסופר על הרה"ק רבי פנחס מקוריץ זצוק"ל, שפעם אחת בא לבית מדרשו וראה מסיבה של אברכים, שאל להם: במה תתעסקו? ונפל עליהם פחד גדול, ולא כיחוד תחת לשונם, ואמרו: דואגים אנחנו מיצר הרע כי ירדוף אחרינו. ואמר הקדוש ז"ל בזה הלשון: "בהמות, הוא ירדוף אחריכם? אתם רצים אחריו!" ואמר על עצמו: "אנחנו נסים מפניו, והוא ירדוף אחרינו" (שיח שרפי קודש, ערך יצה"ר יא).

גיאות ועצבות

הגאווה והעצבות הם שתי מדות רעות המונעים את האדם מלהתעלות בעבודת ה'. הבעל גאווה מרוחק מה' ועליו אמר הקב"ה "איך אני יכולין לדור בעולם" (סוטה ה.). וכן מי שהוא במרה שחורה, שקוע בעצבותו, ואין לו את הרצון לעבוד את ה' ומשכך הוא מרוחק מעבודת ה'.

אמנם, הרוצה לעבוד את ה' צריך להיות מודע לחשיבות עבודתו, ועליו להיות מרום, כמו שכתוב "ויגבה לבו בדרכי ה'", וכשיהיה מודע לחשיבותו ישקיע בעבודת ה'. כן הדבר גם לגבי שפלות, רק בהכנעה ושפלות הרוח אפשר להיות קרובים לה'.

קו דק מפריד בין הרוממות הרצויה, לבין הגאווה המאוסה. כמו כן קו דק מפריד בין שפלות הרוח לעצבות.

וזהו אחת מתחבולות היצר; מי שהוא מחזיק בעבודת ה' הוא מפילו לגאווה, ובוזה הוא תופס אותו ומביאו לכל מידות רעות רח"ל. וכן מי שהוא בשפלות הרוח הוא מפילו לעצבות ומרה שחורה ובוזה הוא מיתדרדר מטה מטה רח"ל. וזהו שסיפר רבינו על דברי הבעל דבה, שבאמצעות שתי 'מושכות' הוא כובש את כל העולם.

מרה שחורה גרוע יותר

בכתבי ר"י שו"ב (חלק ב, ב)

על הציון של הקדוש הזה, הוא ממש כמו שעומדים לפניו בחיים חיותו. (רבי אשר מסטאלין)

קחו שותפות בבניית בית הרבי, ושלחו קוויטל על הציון הקדוש.

התקשרו עכשיו 04-30-10-900

ונבנתה עיר על תילה

נתונות כלפי מטה ופיו ממלמל עוד ועוד בכיסופים עזים לא-ל חי. או אז התרומם הדוכס ממקומו וירד לעברו של הרבי, והחל להכות עם שוטו בגופו הקדוש מכות נמרצות בחמת זעם ובצרחות אימות. אולם גם אז, רבי ליבר לא נע ולא זע, גם ככלות המכות האדירות, ולמרות הדם הרב שניגר מפצעיו, עדיין לא הפסיק ולו לרגע מתפילתו.

השתומם הדוכס מגבורתו של היהודי המזרח הלז, וכי כיצד יתכן הדבר לסבול כאלה עינויים ולא לפלוט אפילו אנחה אחת? הניח הדוכס את השוט, חמתו החלה שוככת וסקרנותו גברה מרגע לרגע. הוא ציווה על משרתיו "השיבו את היהודי למקומו הראשון תחת העץ!" ואילו הוא התיישב מן הצד והתבונן בסקרנות אחר מעשיו ותנועותיו של רבי ליבר.

ככל שנקפו הדקות הבין הדוכס את אשר עשה, ופחד גדול נפל עליו, הוא הבין כי מולו עומד איש אלקים קדוש, וטעות מרה טעה כאשר שלח יד להרע לו.

לפניו רבי ליבר שלוש פסיעות אחרונות עם סיום תפילתו, מיהר לפנוי הדוכס והחל מבקש ומתחנן בדמע ויללה רבה שימחל לו על היסורים שייסרו.

"רבינער קדוש! במה אוכל לכפר על חטאי הגדול לפניך?" השיבו רבי ליבר: "אם אכן אתה מתחרט על מעשיך, וחפץ אתה באמת ובלב שלם לשוב בתשובה, הבטש נא לי דבר אחד בלבד: שלעולם שוב לא תרים יד על שום אדם משראלי!" הדוכס הרכין ראשו בהכנעה ואמר "רבי, אני מבטיח!" ואז הוסיף לאמור בנימה מלאת כניעה ורכישת כבוד:

"ועל כך שגרמתי לך צער כה גדול כאשר עמדת והתפללת לפני בוראך, ועל כן באותו מקום, הנה כאן, במקום בו עומד העץ, אבנה בית גדול וגאה לתפילתם של היהודים! לא זו בלבד, אלא שאני מבטיח בזאת להפוך את העיר בארדיטשוב הקטנה למקום מושב מרכזי ליהודים!"

ציון המייחס לבית הכנסת של רבי ליבר, ציון קדשו לפני המלחמה וכהיום לאחר שיפוץו עיי אהלי צדיקים

בכל יום כאשר היתה נוטה החמה לשקוע, יוצא היה המגיד רבי אליעזר מביתו הקטן, ופונה אל מעבה היער העבות שהשתרע מחוץ לעיר השקטה בה התגורר - בארדיטשוב - שבאותם הימים לא היתה אלא כפר קטן.

בן אחר בן היה רבי אליעזר ליבר מבארדיטשוב למקובל האלוקי רבי שמשון מאוסטרופאליע זי"ע. רבי אליעזר ליבר נולד בערך בשנת תכ"ח, לאביו רבי אברהם אשכנזי זצ"ל, בן רבי שמואל, בן רבי שמשון ועד למעלה בקודש לשושלת היוחסין של רבי יהודה ליוואי הזקן מפראג צאצא רב האי גאון ורב שריא גאון למשפחת מלכי יהודה ואדונו דוד המלך ע"ה.

בימיו של מרנא אור שבעת הימים חי רבי ליבר הגדול, ואף נסע אל הבעש"ט וקיבל מרותו ומבארו הזך דלה מים חיים. גם הבעש"ט הקדוש נוסע היה אל בארדיטשוב להיוועד עם רבי ליבר וגם לטבול במקוה הסגולי שלו, שנודע בקרב יהודי האזור כמסוגל לרפא חולים ובייחוד לכאלו הזקוקים לרפואה בעיניהם.

נוראה ועילאית הייתה דמותו ההדורה של רבי ליבר הגדול. שתי גבותיו העבותות היו מכסות תדיר את עיניו הקדושות, ובכל פעם כאשר היה צריך להביט במישהו, היה מרימן בידיו, מעיף מבט קל וקצר, ותיכף סוגרן שוב ומתעטף בדבקו וקדושת מחשבותיו. זקן ארוך וצח עיטר את פניו המאירות יורד על פי מידותיו עד לאבנטו, ומעולם לא העלה עליו מסרקה. מחמת הפחד, שמא בטעות תיפול שערה אחת בודדת ויבוא לידי חיתוך פאת הזקן.

בכל יום ויום לקראת פנות היום, פונה היה רבי ליבר אל היער הגדול והשומם מאדם, שם נעמד היה להתפלל את תפילת המנוחה בשדה הפתוח, הוא וקונו לבדו, שקוע בעומק תפילתו בשרעפים עליונים ודבקות עצומה.

ויהי באחד הימים, ועודנו עומד השרף הקדוש ומתייחד עם בוראו אוהבו כבוונות וייחודים רמים, והנה הזמן ליער ה'דוכס' הגוי ששלט באזור. עגלתו המפוארת הרתומה לשני סוסים אבירים, פילסה את דרכה בינות לגזעי הצפופים, וקול הפעמונים הדהד היטב ברחבי היער יחד עם נקישות פרסותיהם של שני הסוסים האיתנים.

כשהתקרבה הכרכרה למקומו של רבי ליבר, ציווה הדוכס לעצור את העגלה והתבונן למולו בעיניים רושפות. למולו נגלתה דמותו של יהודי הניצל תחת עץ, מתנועע ומלחש לעצמו, ואינו טורח להסב את ראשו ולקדם את הוד מעלת הדוכס בברכה ובקידה כנועה. מתעלם הוא מנוכחותו וקיומו!

הניף הדוכס את שוט הסוסים והכה על גבו של רבי ליבר הקדוש: "זיידיעו! זיידיעו!" ("יהודון, יהודון"). אולם, רבי ליבר היה שקוע בתפילתו, ולאזניו לא הגיעו לא צעקות הדוכס ולא הצלפות השוט. הוא עמד על עמדו כמקודם והמשיך בתפילת המנוחה.

הדוכס מתמלא חימה בכפליים: "חוצפה שכזו! לכו וקראו ליהודי הלזה שיבוא לקראתי!" - פקד ושילח את משרתיו לקרוא אליו את רבי ליבר למרכבתו. דיברו המשרתים לעברו של רבי ליבר, קראו בקול רם שוב ושוב, אולם רבי ליבר הצדיק אינו חש במאומה. הדוכס, רותח מזעם, געש והורה למשרתיו להיבא אליו את היהודי העיקש בכח.

החזיקו המשרתים ברבי ליבר, וגררוהו והביאוהו לפני הדוכס, שהחל מוכיחו בדברים קשים, הזהירו, גידפו וקיללו. אולם עדיין, למרות הכל, רבי ליבר איננו מגיב, עיניו

הפריץ אכן עמד בהבטחתו, ובמקום הזה נוסדה העיר הגדולה לאלוקים בארדיטשוב, ובמקום בו עמד רבי ליבר להתפלל מנחה, נבנה בית כנסת גדול העשוי כולו אבנים, ולאורך ימים ושנים נקרא בפי כל "בית הכנסת הגדול של רבי ליבר". בית כנסת זה הכיל כחמשת אלפים מקומות וגובהו התנשא לכגובה שש קומות, ובצידו נבנו עוד כמה בתי מדרשות. בשנת תקמ"ה, כ-14 שנים לאחר פטירת רבי ליבר, הגיע לדור בעיר רבי לוי יצחק מבארדיטשוב סגורן של ישראל, שכיהן בה ברבנות העיר. העיר התפתחה בצדעי ענק והרבה יהודים נהרו לשם לקבוע בה מקום מושבם עד שנחשבה כאתר הקהילות החשובות ביותר בוואלין, והיתה בין קהילות ישראל המעטיירות והחשובות ביותר במזרח אירופה ומיושבת כמעט כולה ביהודים. שמה נישא מאז ועד היום הזה בסילודין ויראה, ואמרו צדיקים שעצם הזכרת שמה מסוגל לפעול ישועות. בעת תפארתה מנתה העיר כששים אלף נפשות ישראל והיו שנים שהייתה היא הקהילה השנייה בגודלה ברוסיה, מלאה ביהודים יראים ושלמים תלמידי חכמים מופלגים חסידים ואנשי מעשה, שמילאו את עשרות בתי כנסיותיה ובתי מדרשיה אשר היו פרושים בכל רחבי העיר, כל זאת בזכותו של הצדיק רבי ליבר הגדול מבארדיטשוב זי"ע.

לרגל יום הילולת רבי אליעזר ליבר הגדול מבארדיטשוב בן רבי אברהם - כ"ח חשוון תקל"א.

ילדי רבנו שלמה

חידת השבוע

החיים בלודמיר

חידה: כיצד רפא רבנו את בנו של בעל האכסנייה?
הפתרון לחידה מופיע בעלון זה.
כדי לענות על החידה יש לחיג לקו לודמיר 02-3011122
להכנס לשלוחות היילדים - שלוחה מספר 0
ולפעל לפי ההוראות. הזוכה יקבל זכוי לרכישת זוג משחקי פופיט
את התשובה יש לשלח עד ליום ראשון פרשת תולדות
הזוכה לפרשת לך לך: אהרן רזמן בית שמש

מערך שינוע לבית הכנסת האורחים

בימים אלו יצאו פעילי 'הכנסת אורחים לודמיר' מארץ הקודש לעבר העיר לודמיר, למען מערך אספקת ושינוע של מוצרי מזון וכיבוד - לכבודם ולמענם של באי העיר לודמיר האורחים היקרים בבית רבינו. המשלוחים כללו עוגות ומאפים, מנות לחימום מהיר, קפה ותה, בגין המלחמה מלאכת הובלת המלאי כרוכה בדרך ארוכה, אשר התבצעה בסייעתא ד שמיא מרובה עיי העוסקים במלאכה המסוריים, מארץ הקודש ומחוו"ל.

אוצרות ומשגים רבי ליבר מבארדיטשוב

השתוללה באזור ובתה קרבנות רבים. יום אחד זמן אליו רבי ליבר ארבעה אנשים ואמר לפניכם כי מקבל הוא על עצמו את הגזרה למען כפרתן של ישראל, והוסיף ובקש שלא יחששו להתעסק עם קבורתו מחמת המגפה, כי הוא מבטיח להם שלא יאנה להם כל רע, וגם יזכו לחיי העולם הבא. ואכן לאחר כמה ימים נדבק רבי ליבר במגפה ונסתלקה נשמתו הטהורה, ומיד פסקה המגפה. מקום קבורתו בעירו בארדיטשוב ועל קברו נכתב דבר פטיחתו במגפה הקשה. למרבה הצער, בשנות שלטון הקומוניזם, נחרב בית הקברות היהודי שבו נטמן. המקום נחרש עד היסוד ובמקום נבנה גן שעשועים. בשנים האחרונות, לאחר מאמצים מרבים מצד אגדת 'אהלי צדיקים', נמצא מקום ציונו, ובמקום הקמה מצבה מגדרת.